

Kazališna redateljica Claudia Bosse

Ljudi vjeruju u moć demokracije

Tri osobe koje sam intervjuirala u Novom Zagrebu rekle su da je hrvatsko društvo daleko od prave demokracije, drugi su govorili o primjerima direktne demokracije, treći su uspostavljali razlike između socijalizma i kapitalizma. Nisu toliko važni rezultati intervjua, nego sam proces, stvaranje klime da su promjene moguće

Razgovarala: **Branimira Lazarin**

Suradnja kazališnog festivala Eurokaz i zagrebačkog Muzeja suvremene umjetnosti nastavlja se i u ovogodišnjem izdanju, od 28. lipnja do 2. srpnja. U 26. izdanju tema je redefinicija muzičkog teatra, naglasak je stavljen na "muzički gestus" kojim se, kaže umjetnička voditeljica **Gordana Vnuk**, "priziva Brechta i našega Gavellu i njegove opaske na kinetičkom radu režije". Muzej suvremene umjetnosti živnut će u tom teatarsko-kinetičkom gestusu na tri dana: 30. lipnja te 1. i 2. srpnja, u zanimljivom spoju umjetničko-aktivističkog projekta "dominant powers. what is to be done then?" & biografski kraljici Novog Zagreba" njemačke redateljice **Claudije Bosse** (1969.) i grupe *theaterkombinat* iz Beča.

Namjerno imenovan malim slovima "what is to be done then?" i postlenjinovski intoniran (što da se radi?, zdrav povijesni cinizam), projekt je zamišljen kao politički hibrid koji kazališnom formom pretresa temeljna pitanja ljudskih prava i građanskih sloboda. Claudia Bosse i dizajner tona **Günther Auer** kombiniraju tehničke instalacije, zvuka, projekcija intervjua i kinetike tijela u specifičan dokumentarni kraljolič. Fokus prethodnog dijela projekta bio je na političkim promjenama u sjevernoj Africi, gdje su se koristili intervjui i arhivski materijal. U Kartagi je tako prikazana francuska verzija uz sudjelovanje arapskog zbora. Zagrebačka verzija je, pak, montaža prijašnjih dijelova projekta u formi snimljenih intervjua s arapskim sudionicima, sa specifičnim pokušajem "biografske kartografije Novog Zagreba".

Dodirne točke

Zvuči pretenciozno i nerazumljivo, ali u praksi izložbenog prostora stvari se komunikativno "otvaraju". U pripremnoj fazi, emesuoovski ogroman "prostor povremenih izložbi" prekriven je, za domaće izložbene standarde, nepreglednom količinom zvuc-

nika raznih veličina, plus mikrofona i televizorima, pa se i u tišini pokusa sluti jaka (i skupa) atrakcija. Središnje mjesto čini, međutim, sedam na muzejskom podu iscertanih tlocrta novozaagrebačkih stanova koje će "animirati" njihovi stanovnici nekom vrstom koreografije vlastitih rutina. Stanovnici Novog Zagreba, volonteri u ovom projektu, žive su instalacije u Muzeju, dok se istodobno "pravi" muzejski ekspoziti (izabrana djela **Bučana, Jermana, Galeta, Dimitrijevića, Picele, Posavca, Stilinovića i Vesovića**) nalaze u njihovim stanicama. Dakle, zamjena ili transfer javnog, artističkog u privatno - transfer konteksta, dekodiranje. Senzacija medija uz stilizaciju suvremene tragedije, s korom kao glavnim elementom: tako se teoretski čini, prije izvedbe.

Redateljica je snimila jedanaest intervjua sa stanovnicima Novog Zagreba, koji će se sporadično i u srazu s arapskim intervjuima, živim "animatorima tlocrta" u Muzeju i svim posjetiteljima performansa, odigravati u MSU-u. Istodobno će u šest novozaagrebačkih stanova (iz Dugača, Travnog, Utrina, Sopota i Središća) biti postavljeni muzejski ekspoziti - primjerice Galetin "Dvosmjerni bicikl", plus plakati ili fotografije veličinom uglavnom neprimjereni za stambeni prostor, a publika Eurkoaza dobit će mapu s biografskim podacima, lokaciji i vremenu izgradnje zgrade i stana koji se može posjetiti.

Nemam pojma kako će to zapravo izgledati, ali me proces izuzetno intrigira - uzbuđeno govorim Claudia Bosse dok je pitamo općenite stvari, poput prvog uzorka projekta, odnosno što su rekli takozvani obični ljudi u Egiptu, a što je slično problemima naših intervjuiranih sudionika.

Molim da ne koristimo termin "obični ljudi", duboko ga prezirem. Glupi hegemonijski simbol, duboko uvredljiv. Riječ je, naravno, o građanima. Riječ je

"Fascinirala me otvorenost i susretljivost građana Novog Zagreba" (Foto: Novica Ostojich)

također o multinarativnosti, odnosno o zbiranju narativa, bez unificiranja, tek skupljanju iskustva. Intervjui koje sam, primjerice, vodila s ljudima u Kairu i Aleksandriji, govore uvijek o nekim ključnim političkim problemima kroz prizmu privatnih iskustava. Egipat je u tranziciji, Hrvatska je u tranziciji sa samom sobom, na putu u EU, postoje mnoge dodirne točke, iako se na prvi pogled možda ne čini tako. Dokumentarni kraljolič sjeverne Afrike kroz intervjue ljudi nekoliko generacija suočit će sa "živim" dokumentiranim kraljoličkom Novog Zagreba: čini mi se važnim i uzbuđljivim vidjeti i čuti rezultate tog dodira.

Što vas je fasciniralo u Novom Zagrebu, a što u njegovim stanovnicima?

Najprije me fascinirala pozicija i izgled Muzeja. Poput ogromnog tankera u modernističko-socijalističkom arhitektonskom okruženju. Uvijek me

zanimaju življena iskustva ljudi koji ne sudjeluju u bulevarskom-monarhističkoj strukturi grada, nego su iz toga izmješteni, a opet žive grad. Pitam, dakle, što bi bila idealna ljepota grada, po čemu idealiziramo grad, što su urbane kvalitete: estetika, organizacija, lokalne kulture. Posebno me, pak, fascinirala otvorenost i susretljivost ljudi, građana Novog Zagreba s kojima sam radila ovaj projekt. Nije mi se još dogodilo, osim u Jeruzalemu gdje nismo imali vlastiti prostor, da me ljudi zovu u stan, da sjednem na njihovu sofu ili krevet i dijelim njihovo svakodnevno. Neobično iskustvo za mene, iritantno i gnutljivo istodobno.

Sjetimo se Egipta

Kako shvaćamo, centar interesa u razgovorima su mijene demokracije - pojavnost i odsutnost. Kako su reagirali zagrebački građani?

Tri osobe rekle su da je hrvat-

sko društvo vrlo daleko od prave demokracije, neki su govorili o primjerima direktne demokracije i kako ih primijeniti, treći su uspostavljali razlike između socijalizma i kapitalizma. Ali naravno, nisu toliko važni rezultati intervjua, nego sam proces, stvaranje klime da su promjene moguće. Gdje su granice građanske zajednice i tko biva isključen: u nacionalističkoj klimi koja, povijesno i suvremeno, obilježava Hrvatsku, to su ključne stvari. Nemam iluziju da ovakav projekt može pokrenuti ljude da izađu na ulice, ali čvrsto vjerujem u vrijednost dijeljenja iskustva o demokraciji. Europska kriza demokracije je pravi trenutak za ovakve susrete i pitanja. Izgleda naivno romantično, ali ipak tvrdim da ljudi najviše vjeruju u moć demokracije. Sjetimo se opet Egipta: trenutak u kojem ljudi stvarno vjeruju u direktnu demokraciju neprocjenjiv je u povijesti.

POČINJE EUROKAZ 2012 Projekt 'Urbani krajolici Novog Zagreba' Djela Ivana Picelja i Borisa Bućana iz MSU posuđena su novozaagrebačkim obiteljima

● **Neželjeni rad:** Seriju fotografija 'Foxy Mister' Toma Gotovca nitko nije htio, smatrali su ih neprikladnim za stanove

PIŠE LANA BUNJEVAC

SNIMILA NEJA MARKIČEVIĆ/CROPIX

Ivan Picelj u dnevnom boravku, Braco Dimitrijević u spavaćoj sobi, Boris Bućan i Željko Jerman u kuhinji, a bicikl Ivana Ladišlava Galete u predsoblju... Jeste li ikada, šeući nekim muzejem poželjeli, barem nakratko, neko djelo imati u vlastitom stanu? Upravo to omogućeno je šest novozaagrebačkih obitelji koje sudjeluju u projektu Eurokaz i Muzeja suvremene umjetnosti pod nazivom "Urbani krajolici Novog Zagreba". U njihovim će stanicama, naime, biti izložena djela posuđena iz Muzeja suvremene umjetnosti, stanovi će biti otvoreni za posjet, a stanari će na nekoliko dana "preseliti" u muzej u kojem će publici izložiti svoje životne priče.

Velika 'spavaonica'

- Muzej se nalazi u socijalističkom, modernističkom okruženju, a projekt je pokušaj da na osnovu njegova položaja počnemo drugačije promišljati kontekst, odnosno vrijednost umjetnosti i života. Izabrani radovi iz muzeja prikazuju estetiku svakodnevnice koju svatko kreira u svom životnom prostoru. Tu su i stanovnici koji će u muzeju sudjelovati svojim biografskim materijalom, intervjuima, ali i fizički - dakle u pitanju je razmjena umjetnosti. Ljudi imaju sasvim drugačije priče o životnim okolinama od onih značajki koje im se pripisuju, poput onih da je Novi Zagreb samo velika "spavao-

Austrijska umjetnica Claudia Bosse kustosica je projekta

Stanovi su otvoreni za posjet, a stanari u muzeju izlažu svoje životne priče

nica", i zanimljivo je bilo promatrati te predodžbe i konvencionalne atribucije - objašnjava kustosica projekta, austrijska umjetnica Claudia Bosse.

Izabrane obitelji dolaze iz nekoliko novozaagrebačkih kvartova (Sopot, Središće, Utrine, Zaprude, Travno i Dugave) i različitih su profila: od parova, preko višečlanih obitelji,

do umirovljenika koji žive sami.

Dvosmjerni bicikl

- Djela sam, uz pomoć kustosa Tihomira Milovca iz MSU, birala u odnosu na stanove i njihove vlasnike, i svako je na neki način vezano uz njihovu životnu priču. Bila je jedna serija fotografija Toma Gotovca (riječ je o seriji radova "Foxy Mister", fotografijama na kojima se 70-godišnji Gotovac slikao u pornografskim pozama, op.a.) koju nitko nije htio, jer su smatrali da su te fotografije neprikladne za izlaganje u vlastitim stanicama. Na tom primjeru vidljivo je kako stvari dobivaju drugačije značenje kada ih se izdvoji iz neutralnog prostora muzeja i smjesti u fragilniji kontekst, a to čini zanimljivijim i samo "čitanje" radova - ističe Bosse.

Povjesničarka umjetnosti Franka Horvat i prevoditelj Aleksandar Kondić nalaži je par iz Utrina koje smo posjetili u nedjeljno prijedpodne. U njihovom stanu od 60-ak kvadrata smještena je serija djela Mladen Stilić i "Iz početnica", te "Dvosmjerni bicikl" Ivana Ladišlava Galete, koji se potpuno uklopio u maleno predsoblje, tako da smo u prvi mah pomislili kako je oduvijek tu. Što ih je zapravo motiviralo na sudjelovanje u projektu?

- Htjeli smo se malo više angažirati u zajednici te upoznati ljude koji tu žive... Život u Novom Zagrebu mnogo je bolji nego u ostalim dijelovima grada gdje je sve nabacano, gdje nema infrastrukture, a umjetnica nastoji pokazati i da urbanističko planiranje i

Aleksandar Kondić i Franka Horvat parje iz Utrina koji sudjeluje u projektu (gore)

Rad Mladena Stilića i "Dvosmjerni bicikl" Ivana Ladišlava Galete izloženi su u malenom predsoblju (lijevo)

uvježbavaju koreografiju, a pomažu im i tri profesionalne glumice.

Po Le Corbusieru

- Na podu muzeja nalaze se skice stanova u omjeru 1:1 i zamolila sam sudionike da svojim tijelom izmjere predmete u stanicama. Vodi sam se načelima Le Corbusiera koji je razvio sustav mjera nazvan modulator, prema kojem se sve mjeri ljudskim proporcijama, a primjenjivo je i na arhitekturu - dodaje Bosse koja projekt vidi kao neku vrstu političkog teatra:

- U našem medijaliziranom društvu teatar je sredstvo kojim postavljamo pitanja o stvarnosti, budućnosti, stalno dobivamo posredovanu stvarnost o kojoj odlučuju autoriteti. Teatrom propitujemo te stvarnosti, to je mjesto gdje se kolektivno mogu postavljati pitanja ili sumnje, mjesto gdje se čovjek odvaži glasno formulirati misli. Ovim projektom želim isprovocirati odvažnost da se određene navike gledanja dovedu u pitanje - zaključuje Bosse. ●

'Život u Novom Zagrebu mnogo je bolji nego u ostatku grada'

planski postavljen prostor pozitivno djeluje na ponašanje pojedinaca - kaže Aleksandar.

U drugom dijelu projekta obitelji će posjetiteljima u muzeju dočarati svoj svakodnevni život: kako se tijekom dana ponašaju u stanu i koje su tipične radnje koje izvode. Nekoliko dana prije same izvedbe strpljivo svaki dan

CLAUDIA BOSSE U »MOLEKULI« PREDAVANJE O SITE-SPECIFIC TEATRU

Kazalište kao oruđe istraživanja društva

»Kako raditi site-specific?« predavanje njemačke kazališne redateljice Claudije Bosse, uvod je u riječki festival »Zoom« – od 6. do 12. rujna

RIJEKA »Niz predavanja o Novom njemačkom kazalištu nastavio se izlaganjem »Što je kazalište bez pozornice i kako raditi site-specific?« njemačke kazališne redateljice Claudije Bosse. To je ujedno i jedan od uvoda u ovogodišnji riječki festival »Zoom«, što će u organizaciji »Drugog mora« biti održan od 6. do 12. rujna, a u fokusu će se naći predstave iz Austrije i Njemačke. Kroz seriju predavanja poznati teatrolozi, teoretičari i novinar

govorit će o trenutnom stanju na području izvedbenih umjetnosti u zemljama njemačkog govornog područja.

Atmosfera

Claudia Bosse radila je na mnogim lokacijama diljem svijeta, a više od 15 godina vodi Theatercombinat – eksperimentalnu produkcijsku kuću za nezavisnu umjetnost i kazalište u Beču. Njezini su projekti ostvareni u suradnji s likovnim umjetnicima, plesalcima, arhitektima, teo-

retičarima, glazbenicima i strastvenim amaterima. Predavanje u »Molekuli« Bosse je počela imaginarnim putovanjem na neke od specifičnih lokacija, evocirajući zgrade, situacije, zvukove... koje je tamo zatekla. Naime, danas za mnoge predstave više nije bitno razlikovati pozornicu i gledalište. Izvedbeni prostori postaju napušteni tvornički zgrada, koje imaju svoju povijest i specifičnu atmosferu, igraju važnu ulogu i samom

umjetničkom procesu.

Uz pomoć video-projekcija Bosse je pokazala kako projekti na specifičnim lokacijama mogu transformirati razne prostore, pridajući im nova značenja. Predavačica je ukazala i na različite mogućnosti iskoristavanja potencijala određenih prostora i situacija zatečenih u njima. U tom smislu, smatra Claudia Bosse, suvremeno kazalište je ogromno sredstvo za istraživanje suvremenog društva. U svojim site-specific projektima ova redateljica istražuje kako se obilježja klasičnog žanra tragedije mogu primijeniti na današnji društveno-politički kontekst.

Instalacija

Ovom prilikom Claudia Bosse predstavila je projekt »Dominant powers. Što nam je činiti?« – suvremenu tragediju na kojoj surađuje sa studentima Novog Zagreba. Ova kazališna instalacija premijerno će biti izvedena u zagrebačkom MSU-u 30. lipnja u sklopu Eurokaza. U ovom performansu i instalaci-

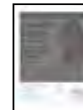

Što je kazalište bez pozornice? Claudia Bosse u riječkoj »Molekuli«

ciji stanovnici Novog Zagreba postali su svojim tijelima i biografijama glumci unutar žive instalacije u muzeju, stvarajući kor predstave. Istovremeno, umjetnička su djela iz kolekcije MSU-a premještena u stanove desetak sudionika gdje su dostupna javnosti, čineći biografske krajoške Novog Zagreba. Bosse je predstavila i svoj projekt koji je nastao prema predlošku »Bambiland« Elfriede Jelinek, obasnivši na koji način se mizanscene mogu kreirati u urbanom krajoliku. Slijedeće predavanje na rasporedu je u utorak, 26. lipnja, u 18.30 sati u Filodrammatici, a održat će ga Christiane Kühl, novinarica i dramaturginja iz Berlina.

Kim CUCULIC

→ Eurokaz i MSU dovode tri provokativne predstave u Novi Zagreb

Claudia Bosse

Postav MSU preselila je u stanove ljudi iz Novog Zagreba

TIHOMIR STANIĆ

DOMINANTNE SNAGE ŠTO JE UMJETNOST BEZ PARTICIPACIJE, PROPITUJE MULTIMEDIJALNA UMJETNICA

Stanovi će pokazati što se događa kad umjetnine dođu u dijalog s ljudima

Jana Peršić/VLM
jana.perisic@vecernji.hr

Posebni blok ovogodišnjeg Eurokaza u suradnji s MSU-om čine tri vrlo zanimljive predstave – Crew: Terra Nova, performans Dalibora Martinisa te Dominantne snage: Što nam je tada čini? – Biografski krajolici Novog

Zagreba. Posebno zanimljiv je posljednji projekt, kazališni eksperiment napravljen posebno za zagrebački Muzej suvremene umjetnosti i njegovo okruženje. Nazvavši ga političkim hibridom jer njime autorica i multimedijalna umjetnica Claudia Bosse propituje promjene kroz koje je proš-

Intervju s
umjetnicom
pročitajte u
mjesečniku
Kultura

Plakat Borisa Bučana postavljen je u stanu Svetlane Lugar u zagrebačkoj Mamutić BORNA PILIC/PIXSELL

Potpuno je prenamijenila svoj dnevni boravak kako bi se plakat vidjeti u potpunosti

Poveznica s Borisom Bučanom je pitanje što se smije činiti u ime religije?

Prije Zagreba, ova njemačka umjetnica radila je u Beču i Tunisu

Sudionici će biti žive instalacije u drugom dijelu projekta u MSU-u

Jo naše društvo u proteklih dvadeset godina, od socijalizma prema demokraciji, o ratu i gospodarskoj tranziciji i svenu što nas određuje, što čini naš život upravo takvim kakav jest.

Ništa bez poveznice

Claudia od prosinca 2011. vodi intervju sa odabranim stanovnicima novozaagrebačkih kvartova koje je pritom snimala i vrlo dobro upoznala. Namijenila im je neka od djela iz kolekcije MSU-a koja će od 30. lipnja do 2. srpnja nakratko preseliti u njihove domove pa će "Prolaznica koju sam slučajno sreo" Brace Dimtričevića, plakat "New York, Portret Isusa Krista, Sept. 11. 2001" Borisa Bučana, "Dvosmjerni bicikl" Ladišlava Galete, ali i druga djela Željka Jermana, Ivana Picejla, Ivana Posaveca, Mladena Stilinovića, Mije

Vesovića oživjeti privatne prostore i jednu fasadu. Tako je umirovljenica i aktivistica Zeleni Zajedno, vijećnica Gradske četvrti Novi Zagreb - zapad Svetlana Lugar, u svojoj dnevnoj sobi ugostila plakat Borisa Bučana.

Što je poveznica? Pozivanje na religiju, odnosno činjenje pogrešnih stvari u ime boga budući da je je Lugar najpoznatija po tome što je u 2005. godine pokrenula akciju da se na mjestu Parka Travno ne gradi Crkva.

Boris Bučan je portretom Isusa Krista u formi aviona koji se zalijeće u Blizance propitao upravo ono što smo i mi radili prije sedam godina. Smije li se u ime boga ili religije činiti pogrešne stvari? Pritom ne mislim da je gradnja crkve nešto što društvo ne treba. Digli smo glas da se crkva ne može graditi na prostoru namijenjenom parku - kaže zelena aktivistica.

Središnje pitanje cijelog projekta je kako su revolucije u Sjevernoj Africi utjecale na živote sudionika projekta?

Za Lugar su one nada da glas naroda još postoji i da je sve moguće. Ovaj joj je projekt strašno zanimljiv; Claudia Bosse otvorila je zanimljiva pitanja i dala joj priliku da i ona sama pita

PREDSTAVE

Kako se sve može manipulirati našom svijesti i odnosima?

■ Ostala dva zanimljiva projekta su Terra Nova, belgijske skupine Crew koja djeluje na granici umjetnosti i novih tehnologija. Ključne figure su umjetnici Eric Joris i Stefe de Paep, koji koriste elektronske i digitalne medije suvereno pristupajući budućnosti umjetničke refleksije i prakse. Postavljaju pitanja "Što čini naše ja?, Kako doživljavamo sebe? Kako definiramo naše stanje svijesti i ima li koristi od manipulacije njime?"

Fotografija snimljena u ožujku u Zagrebu ARHIVA

kroz priču o putovanju istraživača R. F. Scotta, koji početkom 20. stoljeća sudjeluje u utrci za osvajanje Južnog pola. Druga predstava je performans Dalibora Martinisa "Data recovery", a njime istražuje mehanizme kojima medijska realnost manipulira i mijenja naše socijalne i komunikacijske odnose. Predstava se sastoji da 12 simultanih prevodioca prevodi trinaestog.

EUROKAZ
Ovije predstave govore o mogućnostima manipulacija

ono što je muči.

Život je stalna mjena, nikad ne znaš što se sve može dogoditi. Gdje se može pojaviti prilika za pozitivnom promjenom. Ja pitam zašto smo prikupljali potpise da se pojednostavi mogućnost pokretanja referenduma kad je sve ostalo mrtvo slovo na papiru. Naš je politički sustav pomno osmišljen da ne funkcionira i to moramo promijeniti - kaže Lugar.

Kazališni eksperiment

Svakoga dana odlazi na probe u MSU gdje zajedno s ostalim sudionicima završava s pripremama za veliko finale koje će se održati u subotu 30. lipnja u velikom izložbenom dijelu MSU-a jer će svi oni biti muzejske žive instalacije koje prati dokumentarna grada kao i audio i video arhiva snimljenom tijekom posljednjih nekoliko mjeseci.

Ostali sudionici su mladi od Lugar, od studenata do jednog para koji su pristali sudjelovati u ovom kazališnom eksperimentu. Dominantne snage Claudia Bosse dovela je u Zagreb nakon Beča i Tunisa gdje je u drugačijim okolnostima i kulturama postavljala pitanja o gradskim utopijama, idejama življenja, konceptima novih gradova i umjetnosti u kojoj se sudjeluje.

26. EUROKAZ ■ OD 28. LIPNJA DO 2. SRPNJA U ZAGREBU I SISKU

Fokus na glazbeni teatar

U rasponu od režiranog rock-koncerta do avangardnog flamenka, 26. Eurokaz **istražuje mogućnosti inovacije** u muzičkom teatru

ZAGREB ■ Ovogodišnji Eurokaz, 26. po redu, trajat će od 28. lipnja do 2. srpnja, a bit će u znaku glazbenog teatra. Ove godine Eurokaz u jednom segmentu svog programa istražuje mogućnosti inovacije u muzičkom teatru, u rasponu od režiranog rock-koncerta »Micro« francuskog redatelja Pierrea Rigala koji se bavi položajem mikrofona u hijerarhiji izvedbe, do avangardnog flamenka španjolskog koreografa i plesača Israela Galvana i muzičke drame »Antica« u režiji hrvatskog redatelja Branka Brezovca i izvedbi makedonskih glumaca.

Koprodukcija

Sa svojim stalnim partnerom, Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu, festival koproducira kazališni događaj njemačko-austrijske umjetnice Claudije Bosse u kojem sudjeluje susjedstvo Muzeja – stanovnici Novog Zagreba – dok u istraživačkom projektu »Terra Nova« belgijske grupe Crew glavnu ulogu igra tehnologija koja koristi najnovija dostignuća iz područja neuroloških znanosti te omogućava gledaocima nesvakidašnje iskustvo u poimanju prostora. Također u MSU-u odigrat će se i performans hrvatskog video umjetnika Dalibora Martinisa »Simultani govor« kao inscenacija suvremene babilon-

O. ALUJEVIĆ

S najave ovogodišnjeg EUROKAZ-a u MSU

STANOVNICI U projektu njemačko- austrijske umjetnice Claudije Bosse sudjeluju stanovnici Novog Zagreba

ske kule.

U nekoj vrsti uvoda u festival, Eurokaz će gostovati u Sisku (27. i 28. lipnja) i u sklopu Sisačkoga ljeta izvesti

novu verziju svoje prošlogodišnje produkcije Krležine »Salome«, a u programu će se, kao neka vrsta kontrapunkta, predstaviti i ambijentalni projekt Republika mašte Sisačkoga Plesnog studija Doma kulture Kristalna kocka vedrine.

Suradnja

Ovim povodom u MSU-u je održana konferencija za medije, na kojoj su o suradnji govorili Tihomir Milovac, muzejski savjetnik MSU-a, te umjetnička direktorica Eurokaza Gordana Vnuk, a o svojim projektima sami umjetnici: Eric Joris (iz projekta

Crew), zatim Claudia Bosse (iz projekta »Dominant powers«) te suvremeni hrvatski umjetnik Dalibor Martinis (projekt »Simultani govor«). Ovogodišnja tri naslova, koji čine posebni blok Eurokaza u MSU, ističu liniju mijesanja i preklapanja medija i umjetničkih postupaka. Osim u sferi istraživanja postupaka scenskog uprizorenja koje prelazi u multimedijske instalacije i neponovljive performase, zajedničko im je uključivanje pripadnika zagrebačke lokalne zajednice i publike u procese nastanka djela.

K. CUCULIĆ

26. Eurokaz ove godine u Zagrebu i Sisku

Ovogodišnji Eurokaz, 26. zaredom, trajat će od 28. lipnja do 2. srpnja, a bit će u znaku glazbenog teatra. U jednom segmentu programa istražuje mogućnosti inovacije u glazbenom teatru, od režiranog rock-koncerta "Micro" Pierrea Rigala koji se bavi položajem mikrofona u hijerarhiji izvedbe, do avangardnog flamenka Israhela Galvana i muzičke drame "Antica" u režiji Branka Brezovca i izvedbi makedonskih glumaca. Sa stalnim partnerom, MSU-om, festival koproduciraju kazališni događaji Claudije Bosse u kojem sudjeluje susjedstvo Muzeja (Novi Zagreb),

dok u istraživačkom projektu "Terra Nova" belgijske skupine Crew glavnu ulogu igra tehnologija koja koristi najnovija dostignuća iz područja neuroloških znanosti te omogućava gledateljima nesevakidašnje iskustvo u poimanju prostora. U MSU-u će se odigrati i performans Dalibora Martinisa "Simultani govor" kao inscenacija suvremene babilonske kule.

U nekoj vrsti uvoda, Eurokaz je gostovao u Sisku s novom verzijom prošlogodišnje produkcije Krležine "Salome", a kao neka vrsta kontrapunkta predstavljen je i ambijentalni pro-

jekt "Republika mašte" sisačkoga Plesnog studija Doma kulture Kristalna kocka vedrine.

O suradnji su govorili Tihomir Milovac, muzejski savjetnik MSU-a, umjetnička direktorica Eurokaza Gordana Vnuk, te umjetnici Eric Joris (Crew), Claudia Bosse (Dominant powers) te Dalibor Martinis. Tri naslova – osim u sferi istraživanja postupaka scenskog uprizorenja koje prelazi u multimedijske instalacije i nepovnljive performase, imaju zajedničko uključivanje lokalne zajednice i publike u procese nastanka djela. **K.Cuculić** ■

Od 28. lipnja do 2. srpnja NE PROPUSTITE najznačajniji kazališni festival u ovom dijelu Europe

(festival)
Eurokaz slavi veliku obljetnicu. U 25 godina postojanja **FESTIVAL SUVREMENOG KAZALIŠTA** stekao je status svjetskog "brenda" i smatra se najznačajnijim kazališnim događajem u ovom dijelu Europe. Sasvim zaslužen je jer on promovira važne kazališne trendove i pokrete te je predstavio brojne zvijezde svjetskog kazališta i renomirane kazališne kuće, ali i umjetnike koje je upravo on "otkrio" na počecima

karijere. Eurokaz je ujedno i koproducent zanimljivih domaćih i međunarodnih projekata. Jedan od ovogodišnjih, u suradnji s partnerima iz čak šest zemalja, europski je projekt temeljen na dostignućima neuroloških znanosti koji će gledateljima omogućiti **NESVAKIDAŠNJE ISKUSTVO** u poimanju prostora. U drugom, multimedijском performansu u koprodukciji s Eurokazovim stalnim partnerom MSU, stanovnici Novog Zagreba bit će dio neobičnog transfera: u njihovim stanovima bit će

izloženi umjetnički predmeti iz MSU, a oni će se za to vrijeme preseliti u muzej i postati dio *live* instalacije. Eurokaz donosi i atraktivna gostovanja okupljena oko teme muzičkog teatra. Španjolska plesačka zvijezda Israel Galván pokazat će da se i flamenco može interpretirati na avangardan način, francuski redatelj Pierre Rigal priredit će rock-koncert kakav još nismo vidjeli, a sjajni makedonski glumci i redatelj Branko Brezovac predstaviti dramu "Antica". Više na www.eurokaz.hr. (M.M.)

UMJETNIČKI TRANSFER

MSU seli u stanove građana Novog Zagreba

Umjetnička djela iz zbirke MSU-a nakratko će se preseliti u stanove Novog Zagreba. S druge strane, ljudi koji žive u stanovima u kojima se nastanila umjetnost, preselit će se na nekoliko dana u Muzej, osvojiti će ga kao novi životni prostor i svoje životne priče izložiti publici.

Austrijska multimedijaska umjetnica **Claudia Bosse** u suradnji s dizajnerom zvuka **Güntherom Auerom** osmislila je projekt koji će ostvariti u formi originalnog umjetničkog rada.

Naime, od prosinca 2011. Claudia Bosse i dizajner zvuka Günther Auer intenzivno surađuju sa stanovnicima Novog Zagreba, koji postaju dio sustava posebnog umjetničkog transfera.

Umjetnička djela iz zbirke MSU-a nakratko će se preseliti u stanove Novog Zagreba, urbane sredine u kojoj je smješten Muzej, u dio grada koji od vremena nastanka ima kontroverznu poziciju: neki su ga nazivali 'velikom spavaonicom', a drugi 'novim središtem grada'. S druge strane, ljudi koji žive u stanovima u kojima se nastanila umjetnost, preselit će se na nekoliko dana u Muzej, osvojiti će ga kao novi životni prostor i svoje životne priče izložiti publici.

Biografski krajolici Novog Zagreba i Dominant power: što nam je činiti?

U prvom dijelu *Biografski krajolici Novog Zagreba* umjetnička djela iz zbirke MSU-a bit će premještena u izabrane stanove novozagrebačkih stanovnika, kao i na jednu fasadu, gdje će biti dostupni javnosti, a po povratku u Muzej bit će uvrštena u stalni postav.

U drugom dijelu *Dominant power: što nam je činiti?* stanovnici tih stanova postat će dio muzejske žive instalacije: u prostoru omeđenu tlocrtom vlastitog stana sudjelovat će tijelom, osobnim pripovijestima, dokumentarnom građom, kao i audio i videoarhivom.

Dok novi stanovnici Muzeja na taj način redefiniraju vlastiti život, transformiraju ga, sam Muzej postaje mjesto kojemu su oni udahnuili svakodnevni život, ali i mjesto eksperimentiranja drugačijim oblicima zajedništva.

Preseljenje umjetničkih djela iz MSU-a Claudie Bosse izvodi se u sklopu ovogodišnjeg Eurokaza

Claudia Bosse će kroz projekt pokrenuti pitanja o gradskim utopijama, idejama življenja, konceptima novih gradova (modernizam), pitanje umjetnosti koja računa na participaciju, kao i pitanje definicija i organizacija ljudskih zajednica i njihovo vrednovanje na tržištu umjetnina, stoji na stranicama Muzeja suvremene umjetnosti.

Evidencijski broj / Article ID: 12705440
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

Djela iz zbirke MSU-a izložena u stanovima:

Ivan PICELJ: *Remember Malevitch*, 1986.
Mio VESOVIĆ: *Šarović I*, 1980.
Mio VESOVIĆ: *Za Rexa*, 1983.
Ivan POSAVEC: *Žena pred televizorom*, 1982.
Ivan POSAVEC: *Recital*, 1983.
Braco DIMITRIJEVIĆ: *Prolaznica koju sam slučajno sreo u 16.04*, 2001.
Boris BUČAN: *New York, The portrait of Jesus Christ, Sept 11*, 2001, 2001.
Ivan Ladislav GALETA: *Dvosmjerni bicikl*, 1978.-1979.
Mladen STILINOVIĆ: *Iz početnica*, 1977.
Željko JERMAN: *Moja godina II*, 1997.

Projekt će trajati od 30. lipnja do 2. srpnja.

Danas.hr
29.06.2012.

01/07/2012

MSU seli u stanove građana Novog Zagreba

Umjetnička djela iz zbirke MSU-a nakratko će se preseliti u stanove Novog Zagreba. S druge strane, ljudi koji žive u stanovima u kojima se nastanila umjetnost, preselit će se na nekoliko dana u Muzej, osvojiti će ga kao novi životni prostor i svoje životne priče izložiti publici.

Austrijska multimedijaska umjetnica Claudia Bosse u suradnji s dizajnerom zvuka Güntherom Auerom osmislila je projekt koji će ostvariti u formi originalnog umjetničkog rada.

Naime, od prosinca 2011. Claudia Bosse i dizajner zvuka Günther Auer intenzivno surađuju sa stanovnicima Novog Zagreba, koji postaju dio sustava posebnog umjetničkog transfera.

Umjetnička djela iz zbirke MSU-a nakratko će se preseliti u stanove Novog Zagreba, urbane sredine u kojoj je smješten Muzej, u dio grada koji od vremena nastanka ima kontroverznu poziciju: neki su ga nazivali 'velikom spavaonicom', a drugi 'novim središtem grada'. S druge strane, ljudi koji žive u stanovima u kojima se nastanila umjetnost, preselit će se na nekoliko dana u Muzej, osvojiti će ga kao novi životni prostor i svoje životne priče izložiti publici.

Biografski krajolici Novog Zagreba i Dominant power: što nam je činiti?

U prvom dijelu Biografski krajolici Novog Zagreba umjetnička djela iz zbirke MSU-a bit će premještena u izabrane stanove novozagrebačkih stanovnika, kao i na jednu fasadu, gdje će biti dostupni javnosti, a po povratku u Muzej bit će uvrštena u stalni postav.

U drugom dijelu Dominant power: što nam je činiti? stanovnici tih stanova postat će dio muzejske žive instalacije: u prostoru omeđenu tlocrtom vlastitog stana sudjelovat će tijekom, osobnim pripovijestima, dokumentarnom građom, kao i audio i videoarhivom.

Dok novi stanovnici Muzeja na taj način redefiniraju vlastiti život, transformiraju ga, sam Muzej postaje mjesto kojemu su oni udahnuili svakodnevni život, ali i mjesto eksperimentiranja drugačijim oblicima zajedništva.

Preseljenje umjetničkih djela iz MSU-a Claudie Bosse izvodi se u sklopu ovogodišnjeg Eurokaza

Claudia Bosse će kroz projekt pokrenuti pitanja o gradskim utopijama, idejama življenja, konceptima novih gradova (modernizam), pitanje umjetnosti koja računa na participaciju, kao i pitanje definicija i organizacija ljudskih zajednica i njihovo vrednovanje na tržištu umjetnina, stoji na stranicama Muzeja suvremene umjetnosti.

Djela iz zbirki MSU-a izložena u stanovima:

Ivan PICELJ: Remember Malevitch, 1986.

Mio VESOVIĆ: Šarović I, 1980.

Mio VESOVIĆ: Za Rexa, 1983.

Ivan POSAVEC: Žena pred televizorom, 1982.

Ivan POSAVEC: Recital, 1983.

Braco DIMITRIJEVIĆ: Prolaznica koju sam slučajno sreo u 16.04, 2001.

Boris BUĆAN: New York, The portrait of Jesus Christ, Sept 11, 2001, 2001.

Ivan Ladislav GALETA: Dvosmjerni bicikl, 1978.-1979.

Mladen STILINOVIĆ: Iz početnica, 1977.

Željko JERMAN: Moja godina II, 1997.

Projekt će trajati od 30. lipnja do 2. srpnja.

Izvor: danas.net.hr

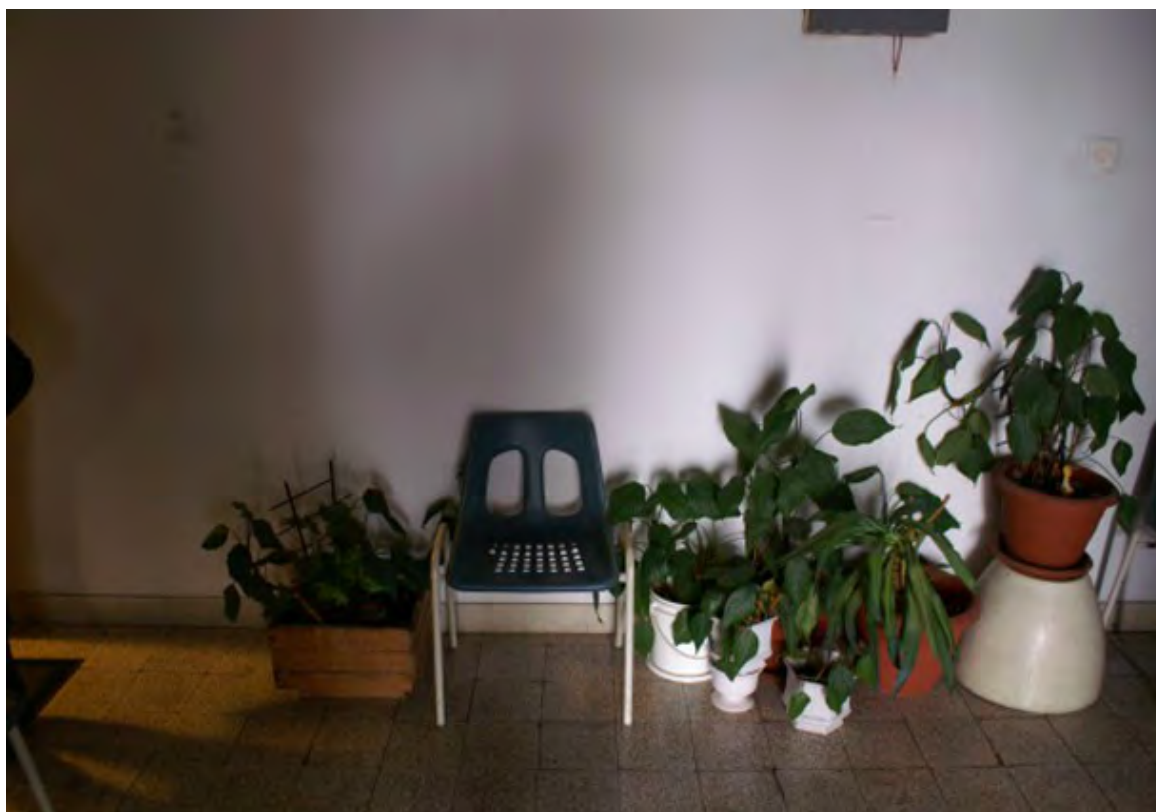
http://www.predstavnikstanara.hr/novosti-nekretnine-svakodnevnica/detail/msu_seli_u_stanove_gra_ana_novog_zagreba_1

MSU USELJAVA U NEKOLIKO NOVOZAGREBAČKIH STANOVA

29.06. 2012

Granice između umjetnosti i života odavno su postale labilne. No granice između muzeja i života, itekako su čvrste i ukorijenjene u modernističku paradigmu čuvanja, prezerviranja, davanja aure nedodirljivosti objektima.

Što se događa kada djela iz muzeja mijenjaju svoj kontekst, postaju dio privatnih zbirki, njihova se putanja kreće suprotnim putem nego li je to očekivano? Izmještanje umjetničkih djela, onih iz zagrebačkog MSU-a, barem kratkotrajno, dio je umjetničkog istraživačkog projekta **Dominant powers. Što nam je činiti?** austrijske multimedijalne umjetnice Claudie Bosse koji se izvodi u sklopu ovogodišnjeg izdanja **Eurokaza**.

U projektu se događa izmještanje ne samo djela iz zbirke, već i simbolično izmještanje desetak stanovnika **Novog Zagreba** u prostor **Muzeja**. Od svibnja 2012. umjetnica uvježbava koreografije s deset stanovnika Novog Zagreba na temu dnevne rutine na tlocrtima njihovih konkretnih stanova u studiju muzeja, nastojeći rekonstruirati životni prostor, ponavljati radnje i putanje po stanu.

Šest stanova će biti prikazano u originalnoj veličini u muzeju (iz novozagrebačkih kvartova **Sopot, Zaprude, Utrine, Dugave i Središće**), a kroz projekcije njihovih intervjua koje je umjetnica vodila na temu demokracije, politike i dokumente iz njihovih života, oživjet će se njihova svakodnevnica.

Osim razmjene različitih konteksta i odnosa, ponovnog iščitavanja umjetničkih djela kao i svakog pojedinog životnog prostora, pomicanja i kolizije, teško je ne promatrati ovaj čin kao ponovno uspostavljanje veze između Muzeja kao katalizatora kulturne promjene s locusom u kojem se nalazi.

U prvom dijelu **Biografski krajolici Novog Zagreba** umjetnička djela iz zbirke MSU-a bit će premještena u izabrane stanove novozagrebačkih stanovnika, kao i na jednu fasadu gdje će biti dostupni javnosti, a po povratku u Muzej bit će uvrštena u stalni postav. U drugom dijelu **Dominant power: što nam je činiti?** stanovnici tih stanova postat će dio muzejske žive instalacije: u prostoru omeđenu tlocrtom vlastitog stana sudjelovat će tijelom, osobnim pripovijestima, dokumentarnom građom, kao i audio i video arhivom. Tom dokumentarističkom dijelu suprotstavljeno je kompleksno akustično okruženje zborskog izvođenja heterogenih tekstualnih fragmenta od antike do danas.

Claudia Bosse će kroz projekt pokrenuti pitanja o gradskim utopijama, idejama življenja, konceptima novih gradova (modernizam), pitanje umjetnosti koja računa na participaciju, kao i pitanje definicija i organizacija ljudskih zajednica i njihovo vrednovanje na tržištu umjetnina. Umjetnica je 1996.godine u Beču osnovala umjetničku skupinu **theatercombinat**, koja se bavi istraživačkom suradnjom umjetnika iz različitih područja.

Djela iz zbirke MSU-a izložena u stanovima:

Ivan PICELJ: Remember Malevitch, 1986.

Mio VESOVIĆ: Šarović I, 1980.

Mio VESOVIĆ: Za Rexa, 1983.

Ivan POSAVEC: Žena pred televizorom, 1982.

Ivan POSAVEC: Recital, 1983.

Braco DIMITRIJEVIĆ: Prolaznica koju sam slučajno sreo u 16.04, 2001.

Boris BUĆAN: New York, the portrait of Jesus Christ, Sept 11, 2001, 2001.

Ivan Ladislav GALETA: Dvosmjerni bicikl, 1978-1979.

Mladen STILINOVIĆ: Iz početnica, 1977.

Željko JERMAN: Moja godina II, 1997.

Mapu s adresama stanova gdje se nalaze umjetnička djela možete preuzeti klikom na gornji prikaz

U nastavku pogledajte program:

Performans i instalacija

30. lipnja 2012. u 20:30

1. srpnja 2012. u 20:30

2. srpnja 2012. u 20:30

1. srpnja razgovor s umjetnicima u 23:00

Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu (MSU),

Av. Dubrovnik 17, Zagreb

Biografski krajolici Novog Zagreba

Biografske žive instalacije i art transfer

Vrijeme posjeta privatnih stanova

30. lipnja – 1. srpnja, 10:00 – 14:00

2. srpnja, 14:00 – 17:30

Više o projektu saznajte ovdje

Petra Tomljanović

<http://pogledaj.to/art/msu-useljjava-u-nekoliko-novozagrebackih-stanova/>

dominant powers, what is to be done then?

Radovi iz fundusa MSU, na Eurokazu će se naći u stanovima odabranih stanovnika Novog Zagreba, kao dio – barem kad je forma u pitanju – najzanimljivijeg projekta ovogodišnje ljetne izvedbene sezone.

Davne 1998. godine **Braco Dimitrijević** izložio je odabrana djela klasika iz kolekcije **Louvrea** u – kavezima sa životinjama pariškog zoološkog vrta. Njegovi će se pak vlastiti radovi iz fundusa **MSU**, uz one **Bućana, Galete, Jermana, Picelja, Posavca, Stilinovića** i **Vesovića**, na **Eurokazu** naći u stanovima odabranih stanovnika Novog Zagreba, kao dio – barem kad je forma u pitanju – najzanimljivijeg projekta ovogodišnje ljetne izvedbene sezone.

U prvom njegovu dijelu radovi spomenutih umjetnika bit će iz MSU premješteni u izabrane stanove novozagrebačkih stanovnika, i tamo – dostupni javnosti. U nastavku će pak isti ti stanovnici svojim tijelima, životopisima, predmetima, postati, u prostoru omeđenu tlocrtom vlastitih stanova, dio live-instalacije u samom Muzeju. Cijeli proces pratit će pak **soundscape**, nastao tijekom rada na projektu, ali i prethodnim fazama istog u drugim europskim zemljama.

Sve to, nadaju se autori, trebalo bi pred publiku postaviti pitanja o identitetu, kontroverzama demokratizacije, političkim vizijama, nasilju, terorizmu, urbanom planiranju, organizaciji zajednice, i uopće – zajedništvu.

Claudia Bosse okuplja u svojoj skupini **theatercombinat** umjetnike iz raznovrsnih područja iz čije suradnje nastaju začudne kazališne forme, korske koreografije, urbanističke intervencije, interaktivni događaji i umjetničke instalacije. Njezini su projekti izvođeni u različitim urbanim prostorima: napuštenim tvornicama, klaonicama, na građevinskim terenima, plivačkim stadionima, muzejima.

dominant powers, what is to be done then? nadovezuje se na seriju međunarodnih projekata koji u novom formatu tzv. ***političkih hibrida*** stvaraju dokumentarne krajolike nastale od intervjua s običnim ljudima, audio- i videoarhive, kompleksnog akustičkog okružja, tekstualnih fragmenata i korskih koreografija. Materijal sakupljen u sjevenoj Africi koji se bavi transformacijama u arapskom svijetu bit će u zagrebačkoj verziji konfrontiran s biografskim krajolicima Novog Zagreba, čiji stanovnici postaju dio posebnog umjetničkog transfera.

dominant povers, que faire alors? – Tunis 2012:

<http://teatar.hr/102683/dominant-powers-what-is-to-be-done-then/>

VOX FEMINAE

Claudia Bosse / theatercombinat

Dates: Sub 30.06 - Pon 02.07.2012
Place: Zagreb
Address: Muzej suvremene umjetnosti
Kategorija: [Predstave i performansi](#)

Austrijska multimedijaska umjetnica **Claudia Bosse** u suradnji s dizajnerom zvuka **Güntherom Auerom** osmislila je projekt koji će ostvariti u formi originalnog umjetničkog rada. Projektom povezuje nekoliko disciplina umjetničkog oblikovanja i izraza, instalaciju, živu skulpturu i performans. Od prosinca 2011. Claudia Bosse i dizajner zvuka Günther Auer intenzivno surađuju sa stanovnicima Novog Zagreba, koji postaju dio sustava posebnog umjetničkog transfera.

Umjetnička djela iz zbirke MSU-a nakratko će se preseliti u stanove Novog Zagreba, urbane sredine u kojoj je smješten Muzej, u dio grada koji od vremena nastanka ima kontroverznu poziciju: neki su ga nazivali „velikom spavaonicom“ a drugi „novim središtem grada“. S druge strane, stanovnici stanova u kojima se nastanila umjetnost preselit će se na nekoliko dana u Muzej, osvojiti će ga kao novi životni prostor i izložiti će svoje životne priče publici.

U prvom dijelu *Biografski krajolici Novog Zagreba* umjetnička djela iz zbirke MSU-a bit će premještena u izabrane stanove novozagrebačkih stanovnika, kao i na jednu fasadu gdje će biti dostupni javnosti, a po povratku u Muzej bit će uvrštena u stalni postav. U drugom dijelu *Dominant power: što nam je činiti?* stanovnici tih stanova postat će dio muzejske žive instalacije: u prostoru omeđenu tlocrtom vlastitog stana sudjelovat će tijelom, osobnim pripovijestima, dokumentarnom građom, kao i audio i video arhivom. Tom dokumentarističkom dijelu suprotstavljeno je kompleksno akustično okružje zbornog izvođenja heterogenih tekstualnih fragmenta od antike do danas.

dominant powers. što nam je činiti?

performans i instalacija

30. lipnja 2012. u 20:30

1. srpnja 2012. u 20:30

2. srpnja 2012. u 20:30

1. srpnja razgovor s umjetnicima u 23:00

biografski krajolici novog zagreba

biografske žive instalacije i art transfer

vrijeme posjeta privatnih stanova

30. lipnja – 1. srpnja, 10:00 – 14:00

2. srpnja, 14:00 – 17:30

Šest privatnih stanova u Novom Zagrebu; mape s uputama dostupne u MSU-u.

Više informacija [ovdje](#).

<http://www.voxfeminae.net/kalendar-popis/5-predstave/353-claudia-bosse-theatercombinat>

dominant powers. what is to be done then?

und

biographical landscapes of new zagreb

pressemachweise

datum	medium	kategorie	anmerkung
juni 2012	Elle	print	ankündigung
juni 2012	Ženska posla,	print	ankündigung
juni 2012	www.net.hr/infocentar	online	ankündigung
juni 2012	www.port.hr	online	ankündigung mit foto
juni 2012	www.tportal.hr	online	ankündigung mit foto
juni 2012	www.voxfeminae.net	online	ankündigung mit foto
17.06.12	www.kulturpunkt.hr	online	ankündigung vortrag in rijeka mit foto
19.06.12	www.drugo-more.hr	online	bericht vortrag in rijeka mit foto
19.06.12	www.teatar.hr	online	ankündigung mit foto
19.06.12	Večernji list – Plavi	print	ankündigung
20.06.12	Novi list	print	bericht vortrag in rijeka mit foto
20.06.12	www.antenazagreb.hr	online	ankündigung
20.06.12	Glas Istre	print	ankündigung
20.06.12	Jutarnji list večernje izdanje,	print	ankündigung
21.06.12	www.radio808.com	online	ankündigung
21.06.12	Business.hr-dnevna	print	ankündigung
21.06.12	Večernji list – CITY	print	ankündigung
22.06.12	Slobodna Dalmacija	print	ankündigung
26.06.12	Večernji list – Plavi	print	bericht mit foto
27.06.12	Jutarnji list večernje izdanje	print	bericht mit foto
27.06.12	www.vecernji.hr	online	bericht mit foto
27.06.12	www.jutarnji.hr,	online	bericht mit foto
27.06.12	Jutarnji list večernje izdanje	print	ankündigung
27.06.12	Novi list	print	ankündigung
28.06.12	www.politikaplus.com	online	ankündigung
28.06.12	Večernji list – CITY	print	ankündigung
29.06.12	www.net.hr	online	bericht mit foto
29.06.12	Novosti	print	bericht mit foto
29.06.12	www.pogledaj.to	online	bericht mit foto
29.06.12	www.urbandcult.hr	online	ankündigung
29.06.12	Lider	print	ankündigung
29.06.12	Večernji list - Plavi	print	ankündigung
29.06.12	Poslovni dnevnik	print	ankündigung
30.06.12	www.novosti.com	online	bericht mit foto
30.06.12	Glas Slavonije	print	ankündigung
01.07.12	www.predstavnikstanara.hr	online	bericht mit foto
01.07.12	Jutarnji list – Like!	print	ankündigung
09.08.12	derstandard.at	online	bericht mit foto